Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

22 август, сешанба 1995 йил
Сотувда эркин нархда.
№ 161 (1163)

МУНИС ВАТАНИМИЗ ИСТИҚЛОЛ ШОДИЁНАСИН, КУЙЛАМОҚ БИЗГА ҲАМ БАХТДИР БЕЗАВОЛ!

БАЙРАМГА ҲОЗИРЛИК ҚИЗҒИН

19 август куни Вазирлар Маҳкамасида Мустақиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирликлар, идоралар, уюшмалар ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисни Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилий қўмита раиси Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Халқимиз мамлакатимиз мустақиллигининг 4 йиллигини катта қувонч билан кутиб олмоқда. Улкан бунёдкорлик ишларининг жадал суръатда олиб борилиши эса ана шу қутлуғ байрам шарафига ўзига хос совғадир.

Мажлисда байрам тантаналарига тайёргарлик ишларининг бориши тўғрисида мутасадди раҳбарларнинг ҳисоботлари тингланди.

Мажлисда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосарлари С. Саидқосимов, М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА)

ПАХТА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

Жарқўрғон туманидаги Тўхта Шабуров номли жамоа хўжалигида пахтани қўлда териш бошланди. Эрта баҳорда экилган 923 гектар майдондаги ғўза чаноқларида пахта қийғос очилди. Ғўзаларга вақтида ишлов берилиб, суғорилганлиги туфайли ўтган йилдагидан бир неча кун илгари пишиб етилди.

Мавсумда деҳқонлар ҳар гектар майдондан 38,2 центнердан ҳосил кўтаришни мўлжаллашаяпти. Мажбурият эса гектаридан 41 центнер.

СУРАТДА: теримчи Пардахол Бердалиева.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАР БЎЙИЧА АГЕНТЛИКНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Хорижий сармояларни республика иқтисодиётига жалб этиш жараёнини ривожлантиришга кўмаклашиш, Ўзбекистонда инвестиция таклифларини тайёрлаш ва рўёбга чиқаришда эҳтимол тутилган хорижий сармоядорларга ҳамда маҳаллий шерикларига амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида:

1. Ноҳукумат ташкилоти мақомига эга бўлган хорижий сармоялар бўйича агентликни ташкил этиш тўғрисида Ўзбекистондаги БМТ ваколатхонасининг, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва Давлат мулк қўмитасининг таклифи қабул қилинсин.

2. Қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

— Хорижий сармоялар бўйича агентлик Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги инвестицияларга кўмаклашиш хизмати ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Кўчмас мулк ва хорижий сармоялар бўйича миллий агентлик негизида ташкил этилади;

— Агенликнинг иши унинг ишчи аппарати ва мувофиқлаштирувчи кенгаш томонидан таъминланади, кенгаш таркиби давлат бошқарув органларининг вакилларидан, иқтисодиёт соҳасидаги олимлар ва мутахассислардан, турли мулкчилик шаклидаги корхоналарнинг, хорижий фирмалар, компаниялар ва банкларнинг раҳбарларидан иборат бўлади.

— Агентлик фаолиятини ташкилий-техникавий жиҳатдан таъминлаш бюджетдан ажратиладиган маблағлар, БМТ ривожланиш дастури ва бошқа халқаро ташкилотларнинг инвестиция фаолиятини институционал ривожлантириш мақсадларига йўналтирилган маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

3. Хорижий сармоялар бўйича агентликнинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат эканлиги маълумот учун қабул қилинсин:

— инвестиция фаолияти соҳасида хорижий ташкилотлар ва фондларнинг иштирокида халқаро ҳамкорлик дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

— хорижий сармояларни жалб этишнинг меъёрий-ҳуқуқий негизи соҳасида таклифларни ишлаб чиқишда қатнашиш;

— иқтисодиётнинг турли секторларида инвестиция муҳитини ўрганиш, Ўзбекистондаги ва хорижий давлатлардаги инвестиция муҳитини қиёсий таҳлил этиш;

— Ўзбекистон Республикасида инвестиция фаолияти ва сиёсати масалалари бўйича ахборот-реклама нашрларини тайёрлаш, уларни халқаро тадбиркорлар орасида тарқатиш;

— инвестиция соҳасидаги таклифларни ишлаб чиқиш, уларни расмийлаштириш ва амалга ошириш тартибиў юзасидан вазирликларга, идораларга, барча мулкчилик шаклларидаги корхоналарга, шунингдек, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларига кўмак бериш;

— амалдаги техникавий кўмаклашиш дастурларидан ва халқаро ташкилотларнинг маълумот базаларидан фойдаланган ҳолда манфаатдор хорижий сармоядорларни излаш;

— амалий алоқаларни кенгайтириш, чет эл тажрибасини ёйиш ва хорижий сармояларни жалб этиш бўйича семинарлар, конференциялар ҳамда бошқа тадбирларни тайёрлаш ва ўтказиш;

— хорижий ва маҳаллий тадбиркорлар иштирокида давра суҳбатларини уюштириш орқали амалий шериклик муассасаларини ташкил этишда кўмаклашиш;

— сармояларни жалб этиш учун турли шаклларини ўрганиш бўйича чет мамлакатларнинг сармояларни кўмаклашувчи хизматларида, компаниялар ва корхоналарида Ўзбек мутахассисларининг малака оширишларини ташкил қилиш;

— юқорида айтиб ўтилган ишлар ва тадбирларни амалга оширишда хорижий экспертларни жалб этиш.

4. Хорижий сармоялар бўйича агентлик рўйхатга олинган пайтдан бошлаб уч йил муддатга солиқлар тўлашдан, шунингдек қонунларда белгиланган мажбурий тўловларни тўлашдан озод этилсин, бунда бўшаган маблағларни хорижий сармоялар бўйича агентликнинг моддий-техника базасини ривожлантиришга сарфлаш шарт қилиб қўйилсин.

5. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида ушбу Фармонни ижро этишга оид қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 21 август

БМТ ВАКОЛАТХОНАСИДА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

18 август куни БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонасида БМТ тараққиёт дастури томонидан ишлаб чиқилган «Инсон тараққиёти бўйича ҳисобот» (ИТҲ) презентацияси бўлди.

У аёлларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокига бағишланди.

БМТнинг Ўзбекистондаги вакили Холид Малик йиғилганларга ИТҲ фаолияти, унинг моҳияти ва мақсадлари ҳақида сўзлаб берди. ИТҲ асосан турли мамлакат ва қитъалардаги кишилар турмуш даражаси, инсон имкониятлари, йирик ижтимоий муаммолар, айниқса, аёлларнинг жамиятда тутган ўрни масаласини ўрганади.

Презентация сўнгида журналистлар билан суҳбат бўлди.

Презентацияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Д. Гуломова иштирок этди.

(ЎзА).

БОЙСУНЛИКЛАР ХУРСАНД

Сурхондарё вилоятининг тоғлар орасида жойлашган Бойсун тумани меҳнаткашлари мустақиллик байрамига қувонч билан ҳозирлик кўрмоқда.

Бу ердаги қишлоқларга табиий газ келмоқда. Узунлиги 38 километрли «Тангиқуш-Бойсун» газ қувурининг 25 километри ётқизиб бўлинди. Ҳадемай мингглаб хонадонларда «зангори олов» ёнади. «Миркорақуз-Кофруш-Тўда-Бойсун» қувури орқали зилол сув кела бошлади. Байрам арафасида Сариосиё қишлоғида 674 ўринли мукташам мактаб ўқувчиларни бағрига олади.

(ЎзА).

КУН ТАРТИБИДА ПУЛ-КРЕДИТ МАСАЛАЛАРИ

Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси ҳукуматининг пул-кредит масалаларига бағишланган мажлиси бўлди. Унда туман ва шаҳар ҳокимлари, тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари қатнашди. Мажлисни Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси Б. Жуманиёзов бошқарди.

Мажлисда Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг ярим йиллик якунларига бағишланган йиғилишида Президент Ислом Каримов ўртага қўйган вазифаларни бажара бориб, бу борада муайян ишлар қилинганини таъкидлади бир қанча, ички бозорни кенг истеъмол моллари билан тўлдириш кўнгилдагидек эмаслиги, йил бошидан буён аҳолига тарқатилган пулнинг 54 фоизи хазинага қайтиб тушмагани, кўпгина савдо шохобчаларида касса аппаратлари ўрнатилмаганига эътибор қаратилди. Бу камчиликларга барҳам бериш чора-тадбирлари белгиланди.

(ЎзА).

«Халқ сўзи»нинг байрамолди анкетаси

ҲАР КИМНИНГ ЎЗ УЛУШИ БЎЛСИН

1. Сиз ва жамоангиз истиқлол байрамини қандай кутиб олаяпсиз?
2. Мустақилликнинг тўрт йили мобайнида рўй берган қайси ўзгаришларни таъкидлашни истардингиз?
3. Истиқлолимизни янада мустаҳкамлаш, ислоҳотларни муваффақиятли якунлаш учун бундан буён нималарга эътибор бериш керак?

Абдуваҳоб ТОШПЎЛАТОВ, Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятининг раиси, Олий Мажлис депутати:

1. Мустақилликни қўлга киритганимиздан кейин фикрўйларимиз, қарашларимиз тубдан ўзгарди. Тафаккуримиздаги янгиланиш туфайли утаётган кунларимиз ўзгача маъно касб этмоқда. Муҳими — шундай давр билан ҳамнафас бўлиб яшаётгани -учун юртимизнинг ҳар бир фуқароси тақдирга шукроналар айта арзийди.

Ўзбекнинг қунидан байрами кўп, дейишади. Бундан тўрт йил аввал улар қаторига яна бир кутлуғ айём қўшилди. Бу — Мустақиллик байрами. Ушбу шодиёнани бирлашмамиз жамоаси қатор ютуқлар билан кутиб олаётир.

Ҳозир баъзи корхоналар режадаги ишнинг 40-50 фоизини бажараётгани сир эмас. Бирлашмамиз эса, ҳатто унинг Бўка ва Ғазалкентдаги филиаллари ҳам, қарийб тўла қувват билан ишлаяпти. Аслида жамоамиз учун энг катта ютуқ — шу. Қолаверса, ҳукуматимизнинг фуқароларни иш билан таъминлашга доир қарор ва кўрсатмаларини ҳаётга татбиқ эта бориб, аҳолининг устбошга бўлган талаб ва эҳтиёжларини қондиришга баҳоли қудрат ҳисса қўшаётганимиздан мамнунмиз.

Биз уч йилдан буён корхонамиз атрофида яшайдиган хотин-қизларни ишга жалб этаяпмиз. Бунинг афзаллик томонлари кўп. Ўзингиз ўйланг, ёнгинасида завод ёки фабрика бўла туриб, ишчи 2—3 соат вақтини сарфлаб узоқ жойлардаги корхоналарга қатнаса? Бунда, табиийки, олган маошининг ярми транспортга кетади. Устига устак, қайтишга бузилади. Оқибатда унинг бажарадиган юмуши ҳам шунга яраша бўлади.

Куни кеча бирлашма бўлинмаларида яна юзта иш ўрни очилди. Бу — ўрта мактабларни битирган, корхонамизда ишлашни хоҳлаган қизлар байрам совғасидир.

2. Истиқлолимизнинг тўрт йили мобайнида халқ хўжалигининг барча соҳаларида ижобий ўзгаришлар юз берди, буни ҳар қадамда кўриш, дилдан ҳис этиш мумкин. Албатта, ҳеч мубоғалагасиз айтиш мумкинки, бу ўзгаришларнинг ҳар бири республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий ҳаётида муҳим из қолдирмоқда. Далилларга мурожаат қилайлик. Мамлакатимизда илк бор кўппартиявийлик асосида демократик сайловлар ўтказилди. Умумхалқ Референдумида халқимиз республикамиз Президентига катта ишонч билдирди. Миллатимиз ифтихори бўлмиш қадриятларимиз қайта тикланди. Айниқса, ҳукуматимизнинг хусусий мулкчиликка кенг йўл очиб берганини айтиш муҳим. Бугунги кунда эса кичик ва хусусий корхоналар, акционерлик жамиятлари сони тобора кўпаймоқда. Бу хол уз навбатида сифатли, харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтирмоқда. Масалан, бирлашмамизда беш йил илгари ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан ҳозир ҳиссадорлик жамиятида тайёрланаётган моллар ўртасида жуда катта фарқ бор. Биз аҳоли эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда маҳсулот тайёрлаб, дуруститна даромад оляпмиз. Бундан корхона ҳам, ишчилар ҳам манфаатдор бўлишаётир.

3. Мамлакатимиз аҳолисининг аксарият қисми қишлоқ жойларида яшайди. Республика раҳбарияти шуни ҳисобга олиб, иқтисодий ислоҳотларни самарали амалга оширишда асосий эътиборни қишлоқ жойларга қаратаётгани ҳаммани қувонтирмоқда. Бундан кейин у ерларда кичик ва хусусий корхоналарнинг кўпайиши, айниқса, қишлоқ ёшларининг тадбиркорлик руҳида шуғулланишлари учун янада кенгроқ шароитлар яратиб берилса.

Биз ислоҳотларнинг навбатдаги босқичига қадам қўйдик. Унинг муваффақиятли рўёбга чиқиши ҳаммамизга боғлиқ. Демак, бу энг муҳим ва масъулиятли ишга республикамиздаги ҳар бир киши баҳоли қудрат ўз улушини қўшмоғи керак. Шунда мустақиллигимиз янада мустаҳкамланиб, аҳолимизнинг турмуш шароити тағин-да яхшиланади.

*ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР*

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ
"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ИСРОИЛЛИК ДОКТОРНИНГ ЛЕКЦИЯЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг тўрт йиллиги арафасида Тошкентда Офтальмология комплекси иш бошлайди. Унинг фаолияти хайрия ишларидан иборат.

Комплекс «Вижн интернейшнл» халқаро ташкилоти томонидан барпо этилган бўлиб, унинг мақсади Ўзбекистонликларга малакали тиббий ёрдам беришдан иборат. Бу ерда хорижидан келган, шунингдек Ўзбекистон тиббиёт муассасаларининг тажрибали офтальмологлари муҳтожларга тиббий ёрдам кўрсатишади. Улардан 20 нафари тест танловидан ўтгач, дунёга машҳур кўз дуслик кўз доктори Самуэл Левингер бошчилигида уч ҳафта давомида касб маҳоратини оширади. С. Левингернинг «Вижн интернейшнл» ташкилоти Исроилнинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан биргаликда мамлакатимизга таклиф қилди.

«Вижн интернейшнл» халқаро ташкилотига кўзи ожиз болалар мактаби ҳам ишлайди.

БАХШИЛАР ДЎСТЛИКНИ КУЙЛАЙДИ

Бишкек шаҳрида машҳур қирғиз халқ эпоси «Манас»нинг 1000 йиллигига бағишлаб ўтказилган оқинлар кўрик-танловида сурхондарёлик бахши Поёнов бахши Бозор ўғли Тошпўлатов ҳам қатнашди.

Маълумки, қадимда Турон деб аталган ҳозирги Марказий Осиё халқлари Манасни қирғиз халқининггина эмас, ўзларининг ҳам қаҳрамони деб билганлар, элатлар ўртасида дўстлик ва қардошликни тараннум этувчи бу достонни севиб куйлаганлар.

Оқинлар айтишувида бахши Поёнов фахрли иккинчи, бахши Бозор ўғли Тошпўлатов эса учинчи ўринни эгаллаб, минг йиллик ва «Манас»ни куйлаб келган бахши бахшилар анъаналарининг давомчиси эканликларини намойиш қилдилар.

УСТОЗ ҚЎШИҚЧИГА ЭҲТИРОМ

Самарқанд шаҳри ҳокимлиги машҳур бастакор ва қўшиқчи Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов таваллудининг 140 йиллигини нишонлаш юзасидан қарор қабул қилди.

Шунга мувофиқ бастакор яшаб ижод этган уй-музей таъмирланади, шаҳар кўчаларидан бири унинг номига қўйилади. Ҳожи Абдурасулов номидаги санъат билим юртида бастакорнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий кеча ўтказилади. Шаҳар ва туманларда ҳожи бобо қўшиқлари мусиқаси асосида тайёрланган концертлар берилади.

ЯНГИ ҚИШЛОҚЛАР ҚАД РОСТЛАЯПТИ

Марказий Фарғона чўлларида жойлашган Комсомолобод туманида ер ўзлаштириш, янги қишлоқлар барпо этиш ҳамда мазкур ҳудудларда маданий-маиший иншоотларни тиклашга эътибор қаратилаяпти. «Истиқлол» ва «Мингчинор» ширкат хўжаликларида замонавий қишлоқлар қурилаяпти. Мазкур ширкатлар уюшмасининг ҳар бирида 50 нафар оилага мўлжалланган уй-жой қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Ушбу жойларда Фарғона вилоятининг Кува, Ёзёвон, Охунбобоев туманларидан, Наманган ва Андижон вилоятининг кўплаб туманларидан чўлни ўзлаштириш мақсадида келган оилалар истиқомат қилади. 220 ўринли мактаб, болалар боғчаси, чойхона, ҳаммом, амбулатория, савдо дўкони, дам олиш хиёбони бунёд этилаяпти.

Чўлдаги бунёдкорлик ишларини тумандаги 7-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари олиб боришаяпти.

СУРАТДА: қурувчи Неъматжон Ҳошимов.

ОТАЛАР МАКТАБИ

Наманган вилоятидаги аёллар маслаҳатхоналари қошида янги курслар очилди. Уларни оталар мактаби деб атаямоқда.

Машғулотларда бўлажак оталарга фарзанд кутилаётган оилада қандай муҳит бўлиши, ҳомиладор аёллар овқатланиши ва дам олишини тўғри ташкил этиш ҳақида тавсиялар, маслаҳатлар берилади. Ёш оталар чақалоқларни парвариллаш, уларга дастлабки тиббий ёрдам бериш кўникмаларини ҳосил қиладилар.

Хуллас, бу курсларда қатнашаётган аёллар ва болалар саломатлиги билан боғлиқ бўлган турли муаммолар ва ташвишларни бартараф этишда ёрдам берилади.

*ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР*

Мустақилликнинг тўрт йиллиги олдидан

ТОШКЕНТ — ТИНЧЛИК ВА БИРОДАРЛИК ШАҲРИ

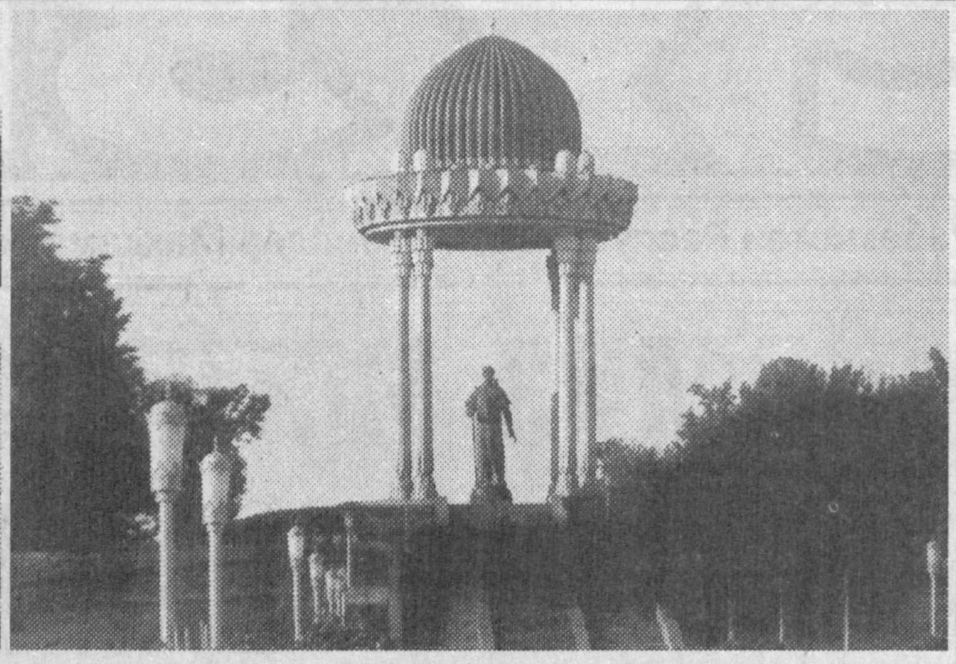

Тошкент ва тошкентликлар... Бугунги кунда бу икки тушунча бир-бири билан нақадар чамбарчас боғлиқлиги ҳақида, ушбу гуллаб-яшнаётган, серқуёш шаҳар эса унда истиқомат қилаётган кишилар ва ҳар бир ўзбекистонлик учун шунчалик қадрдон бўлиб қолганлиги хусусида гапириш, эҳтимол, ортиқчадир. Биз ҳаммамиз ўз пойтахтимизни беҳад даражада севамиз. Унинг янги-янги қурилиш иншоотлари, шоҳкўчалар ва майдонлар, хиёбон ва истироҳат боғларини кўрганда бир қувонсак, иқтисодиёт ва ижтимоий соҳаларда эришган ютуқларини эшитганда ўн чандон хурсанд бўламиз. Айниқса, шаҳримиз жадал суръатларда йирик замонавий давлатнинг йирик замонавий пойтахтига айланиб бораётгани эса ҳар биримизга олам-олам севинч бағишламоқда. Буларнинг бариси қалбларда ифтихор туйғуларини мавжлантирибгина қолмасдан, балки эзгу истакларни ҳам уйғотиши, шубҳасиз. Зеро, Тошкентга МДҲ мамлакатлари ва олис-яқиндаги хорижий давлатлардан тез-тез меҳмонлар ташриф буюрмоқдаки, уларга пойтахтимиз бўлган бу шаҳарни кўз-кўзлаш истаги бизда қулф урмайдими? Майли, улар мириқиб томоша қилсин, майли, ҳаммаси ҳайрат оғушида таққосласин.

Ҳа, сўнгги тўрт йил — Ўзбекистон мустақиллигининг 4 йиллиги мобайнида республикамиз пойтахтида қатор улуғвор ўзгаришлар юз берди.

Шаҳримиз кундан-кунга ҳам бўйига, ҳам энига ўсмоқда, унинг қиёфаси эса тобора гўзаллашиб бормоқда. Булар оддий инсон қўллари — ўзбеклар ва руслар, тожиклар ва татарлар, қозоқлар ва корейслар, украинлар ва беларуслар, яъни бутун озод мамлакатнинг кўп миллатли пойтахтида яшаётган барча кишиларнинг қўллари билан бунёд этилаётир. Одамлар шаҳарни барпо қилмоқдалар, шаҳар эса одамларни шакллантирмоқда. Президентимиз Ислом Каримов республика Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги нутқида алоҳида таъкидлаганларидек, инсон ва давлат ўртасидаги муносабатларда инсон манфаатлари устивор бўлиши керак. Шаҳар раҳбарияти ўз фаолиятида бу қоидани дастуриламал сифатида қабул қилиб, шу асосда иш юритмоқда.

Ўтган йиллар мобайнида Тошкентда қандай бунёдкорлик ишлари амалга оширилди? Келгусида пойтахт қиёфаси қандай тус олади? Шаҳар ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Козим ТЎЛАГАНОВ шулар ҳақида ҳикоя қилади:

ТОШКЕНТ — Ўзбекистон Республикасининг пойтахти. Мамлакатимизнинг энг йирик саноат, транспорт ва маданият маркази. Республиканинг шимолий-шарқида, Тян-Шань тоғлари этакларида, денгиз сатҳидан 440-480 метр баландликда, Чирчиқ дарёси водийсида жойлашган. Майдони 250 кв. км. аҳолиси сони 2 миллиондан зиёд.

Козим ТЎЛАГАНОВ:

ШАҲАРДА НИМАИКИ ҚИЛИНАЁТГАН БЎЛСА, ҲАММАСИ ШАҲРИМИЗ УЧУН, ШАҲРИМИЗ КЕЛАЖАГИ УЧУН

— Сиёсий барқарорлик, тинчлик ва хотиржамлик шароитида, албатта, кўпгина ишларни рўёбга чиқаришга эришдик. Бугун биз шаҳарда кўриб турганимиз — ҳамма жойда олиб борилаётган қурилишлар, маҳаллий ва чет эл фирмаларининг номлари ёзилган лавҳалар, бозор ва дўконлардаги пештахталарнинг илгаридек бўм-бўш эмас, балки товарларга тўлиб-тошиб ётгани — буларнинг бариси, биринчи навбатда, республикамизда амалга оширилаётган туб иқтисодий ислоҳотлар самарасидир. Зеро, иқтисодий ислоҳотлар туфайли ишлаб чиқаришнинг молиявий аҳволини барқарорлаштириш, кичик ва ўрта бизнесни ташкил этиш, шаҳар йўловчи транспорти ишини такомиллаштириш, соғлиқни сақлаш, халқ таълими муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва бошқа кўпгина ижтимоий масалаларни ечишнинг имкони яратилди.

Мисол учун, турли объектларни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масаласини олиб кўрайлик. Ҳозир Тошкентда 9 мингдан зиёд нодавлат секторидаги корхона ва ташкилот фаолият кўрсатмоқда. Жумладан, саноатда 1,5 мингдан ортиқ, савдо тармоқларида эса 2.456 та шундай тузилмалар ишлаб турибди. Шу йилнинг биринчи ярмида шаҳар бўйича ишлаб чиқарилган жами саноат маҳсулотлари ҳажмининг 42 фоизидан кўпроғи, маиший хизмат кўрсатиш соҳасининг 67 фоизи ва барча турдаги товарлар айланмасининг қарийб 85 фо-изи уларнинг ҳиссасига тўғри келди.

Агар фақат жорий йил натижалари ҳақида гапирадиган бўлсак, январь ойидан бошлаб то бугунга қадар 538 та турли иншоот хусусийлаштирилди, бунинг эвазига ғазнага 140 миллион сўм маблағ тушди. Ўтган 7 ой мобайнида эса 4 мингдан зиёд кичик ва хусусий корхона ташкил этилди. Бу — 1995 йил учун белгиланган топшириқнинг 81 фоизига тенгдир.

Юқорида келтирилган мисоллардан «Ходимлар ўз ишини кўрсатиш мақсадида катта рақамлар ортидан қувмаяптимикан?» деб ўйламаслик керак, албатта. Хусусийлаштиришга доир ҳар бир факт — у ёки бу объектни давлатдан сотиб олмоқчи бўлган фирма ва жисмоний шахсларнинг имкониятлари қай даражада эканлиги жиддий таҳлил қилинаётир. Шу боис мулк шаклини ўзгартирган барча корхоналар, савдо ёки маиший хизмат кўрсатиш шоҳобчалари амалда рисоладагидек ишлаб, шаҳар бюджетига даромад келтирмоқда.

Шунингдек, янги саноат тармоқлари, қўшма корхоналар сони ҳам кўпаймоқда. Хусусан, бугунги кунда Тошкентда 314 та акционерлик жамияти рўйхатга олинган бўлса, шундан 121 таси ўз акцияларини муомалага чиқарди. Айни чоғда пойтахтда 500 дан зиёд қўшма корхона муваффақиятли ишлаётир. Уларда эса 17 мингдан кўпроқ киши иш билан банд. Ўтган ярим йиллик давомида бу корхоналарда қарийб 2 миллиард сўмлик маҳсулот тайёрланди. Шу ўринда, айниқса, жаҳонга машҳур бўлган Жанубий Кореянинг «ДЭУ корпорейшн» (электрон техника маҳсулотлари ишлаб чиқарилади), Англиянинг «Ренк-ксерокс» (тегишли хизмат кўрсатиш), Туркиянинг «Бурсел» (қурилиш), Италиянинг «МВМ» (юқори сифатли бадиий буюмлар), Американинг «Венус ЛТД» (тикувчилик) фирмалари шаҳар иқтисодиёти тараққиётига сезиларли даражада улуш қўшаётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз.

Бироқ биз буларнинг барисини кенг кўламли ишларнинг бошланиши, деб ҳисоблаймиз. Шаҳар ҳокимлиги янги инвесторларни қидириб топиш, улар билан биргаликда қўшма корхоналар ташкил этиш, ишлаб чиқаришга янги технологиларни жорий қилиш, юқори классли меҳмонхоналар қуриш, супермаркет ва бошқа иншоотлар яратиш юзасидан шартномалар тузиш бўйича фаол иш олиб бормоқда. Ана шу саъй-ҳаракатлар туфайли «Ўзбекистон» кўн-пойабзал акционерлик жамияти базасида Покистоннинг «Лазер филд» фирмаси билан ҳамкорликда қўшма корхона очилди. Бу ерда тери хомашёси қайта ишланиб, яримфабрикатлар, турли хил чарм буюмлар тайёрланади. «Ўзнефтгазқурилиш» эса ўзбек-инглиз қўшма корхонаси-саноат иншоотларини қуриш ва таъмирлашга ихтисослаштирилган «ЎзАқурилиш ЛТД»нинг таъсисчиси бўлди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Олдинда эса навбатдаги қўшма корхоналарни ташкил этиш вазифаси турибди. Дейлик, айни кунларда ҳокимлик хорижлик инвесторлар билан бир қатор шундай корхоналарни очиш мақсадида таъсис ҳужжатларини жадал тайёрламоқда. Пойтахтда меҳмонхоналар қуриш ва келгусида уларни ишлатиш билан шуғулланадиган «Тошкент-Метрополь» Ўзбекистон-Англия-Франция қўшма корхонаси, биноларни таъмирловчи масъулияти чекланган ўзбек-немис жамияти, фуқаролар учун уй-жой қурадиган «Звезда Востока» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси, халқаро классли меҳмонхоналарни тиклаш ва эксплуатация қиладиган «Тошкент Феал интернасиональ» ўзбек-француз махсус корхонаси (ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти) шулар сирасига киради.

Нима учун хорижлик инвесторлар мамлакатимизга оқиб келмоқдалар? Минтақамиздаги сиёсий барқарорлик ва тинчлик-хотиржамлик ҳақида боя айтиб ўтган бўлсам-да, яна бир карра таъкидламоқчиман: айни шу омиллар чет эл бизнесменларининг кўнглини тўқ қилмоқда. Зеро, мамлакатда бизнес-шартномаларни тартибга солиб турувчи норматив ва бошқа ҳужжатларнинг мавжуд бўлиши ўзаро ҳамкорликда тадбиркорлик билан шуғулланишга имкон беради.

Янгидан ташкил этилаётган ва ишонч билан қадам ташлаётган бизнес шаҳарга нима бермоқда? Мана, бир мисол. Бугунга қадар Тошкентда бир кеча-кундузда 100 тоннадан зиёд турли нон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган 23 та кичик новвойхона ишга туширилдики, бу шаҳарликларнинг улкан эҳтиёжини таъминлай олади. Яқин кунларда эса яна 2 та «Винклер» типидаги шундай новвойхона очилади. Агар ташаббускор кишиларга кичик бизнес билан шуғулланишлари учун етарли имкониятлар яратилмаганда буларни илгари қаердан олиш мумкин эди? Агар ана шу янги ускуналар келтирилиб ўрнатилмаганда маъмурчилик белгилари бўлмиш мазали булкалар, батонлар ва бошқа нон маҳсулотлари дастурхонимизда бўлармиди?

Шулардан келиб чиққан ҳолда айтиш кераккки, бугунги кунда шаҳарда нимаики қилинаётган бўлса, ҳаммаси бизнинг пул топишни ўрганаётганимиз шарофатидандир. Амалга оширилаётган ишлар эса, юқорида таъкидланганидек, оз эмас.

Айтайлик, фақат Тошкентнинг Эски шаҳар қисмини таъмирлашнинг ўзи қанча туради? Вазирлар Маҳкамаси томонидан бултур қабул қилинган Қарордан кейин бу ишга шаҳардаги йирик қурилиш ташкилотлари жалб этилганди. Шу кеча-кундузда эса, умуман, ушбу улкан дастурни бажаришда пойтахт ҳудудида жойлашган барча вазирликлар, идоралар, концернлар, уюшмалар, саноат корхоналари қатнашмоқда. Айниқса, «Ўзмонтажмахсусқурилиш», «Ўзсаноатфуқароқурилиш» уюшмалари, республика Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзёғочсаноат», «Ўзтрансқурилиш», «Ўзавтойўл», «Тошметро-қурилиш» ва «Шаҳарйўлқурилишсозлаш» ва бошқа ташкилотлар жамоаларининг иши мақтовга лойиқдир.

Агар шаҳардаги қурилиш ишлари ҳақида тўласинча гапирадиган бўлсак, бу ерда, албатта, асосий оғирлик «Тошуйжойинвест қурилиш» бўлинмалари зиммасига юкланган. Улар, айтиш мумкинки, ўз бурчларини сидқидилдан адо этишаяпти. Ушбу жамоа биринчи ярим йиллик учун белгиланган уй-жойларни қуриш топшириғини муваффақиятли бажаргани боис кўплаб оилалар янги замонавий квартираларга ўз вақтида кўчиб ўтишди. Бу эса, ишонинг, бизнинг шароитда ғоят муҳим — одамлар мамлакатда тартиб-интизом мавжудлигига, иқтисодиётимизнинг мустаҳкамланаётганига ишонч ҳосил қилади. Қўшимча қилиб шуни айтиш кераккки, молиявий имкониятлари бўлган кишиларга ҳам ўз вақтида ва муайян тартиб асосида шахсий уй-жой қуриш учун томорқалар ажратилди.

Қурилиш соҳасидаги мавзуимизни давом эттирсак, Соғбон, Қорасарой, Фаробий ва бошқа трассалардаги эски уйларни бузиш ва ерни текислаш бўйича сезиларли ҳажмда ишлар бажарилди. Уларнинг ўрнида ҳозир зарур муҳандислик коммуникациялари ётқизилиб, кўчалар кенгайтирилган ҳолда асфальтланмоқда. Тез орада эса янги трамвай ва троллейбус линиялари тортилади. Уларнинг айримлари, тўғри, ўтган ярим йилликда эксплуатацияга топширилди. Хусусан, ҳозир Қамарнисо, Мирзо Улуғбек кўчаларидан Чимбой кўчасигача трамвай қатнамоқда, «Алпомиш» санъат саройидан Қорақамиш — 1/2 мавзесигача янги трамвай, Сегизбоев кўчасидан Якуб Колас кўчасигача эса троллейбус йўналиши очилаётир.

Шу билан бирга, Тошкентнинг Эски шаҳар қисмида ободонлаштириш ишлари мажмуи ҳам жадал амалга оширилмоқда.

Тошкентдаги қарийб барча бозорларда юз берган ўзгаришлар ҳақида ҳам, албатта, тўхталиб ўтиш жоиз. Биз, тошкентликлар фахр-ифтихор ила ўзига хос меъморий услубга эга, ҳам харидорлар, ҳам сотувчиларга қулай шароитлар муҳайё қилинган бозорларимизни ҳақиқий Шарқ бозорларига қиёсласак, ўйлайманки, бунга ҳеч ким эътироз билдирмайди. Йил бошидан бери шаҳарда бешта шундай бозор қурилди. «Ғалабанинг 40 йиллиги» мавзесидаги «Янгиобод», Юнусободдаги «Аҳмад Дониш», «Сельмаш» ва «Рисовий» бозорлари шулар жумласидандир. Уларда савдо ўринлари бир минг уч юзтага кўпайди. Мустақиллик байрами арафасида эса Сирғали мавзесидаги 6-квартал ва Паркент бозорлари қурилиши ниҳоясига етказилади.

Далилларни ҳадеб қайд этавериш, тўғриси, одамни толиқтиради. Бироқ улар бизнинг жонажон шаҳримизга, ҳаётимизга, ҳар биримизга тааллуқли. Ишонинг, ахир, куни-кеча Бобур кўчасини кесиб ўтган Бўржар канали устига қурилган янги кенг кўприкнинг очилиши ҳар бир тошкентлик қалбида қувонч уйғотмадими? Ахир, Алишер Навоий мемориал комлекси қай тарзда кенгаяётганлигини кузатиш мароқли эмасми? Амир Темур хиёбонидаги янги фавворалар, янги метро бекатларининг қурилишини-чи? Туроб Тўла, Қодирий кўчаларини таъмирлаш ва бошқа бунёдкорлик ишлари-чи? Ахир, буларнинг кўпчилиги 1 сентябргача фойдаланишга топширилади. Йўқ, далиллардан қочиб қутулолмайсиз. Улар бизнинг бугунги ҳаётимизни, унда ҳар куни юз бераётган ўзгаришларни акс эттиради.

Энди икки оғиз маҳаллаларимиз хусусида. Маҳалла — бу ўзбек учун катта уй, катта оила. Бу ерда ўзини ўзи бошқариш, ўзаро ёрдам, бир-бирини қўллаб-қувватлаш мужассам. Ва маҳаллада яшовчи ҳар бир киши бир нарсани яхши билади: нимаики юз берса, ҳамиша елкадош бўлиш керак.

Республикамиз пойтахтида ҳозир қарийб беш юзта маҳалла мавжуд. Ҳокимлик томонидан ишлаб чиқилган «Маҳалла» дастурига мувофиқ уларнинг ҳар бирида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди, қулай шароитлар яратилди. Хусусан, йилнинг биринчи ярмида 30 километр узунликда газ ва 42 километр узунликда канализация тармоқлари қурилди. 820 та хонадон телефонлаштирилди ва бошқа кўплаб зарур юмушлар бажарилди. Бугунгача 22 гузар қуриб битказилган бўлса, Мустақиллик кунигача яна 28 та шундай иншоот фойдаланишга топширилади.

Юқорида тилга олинган ўзини ўзи бошқариш масаласига келсак, икки йил аввал қабул қилинган «Фуқароларнинг маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонундан кейин маҳалла қўмиталари фаолиятида сезиларли даражада ўзгаришлар рўй берди. «Маҳалла» жамғармасининг Тошкент бўлими ташкил этилди. Ҳозир у корхоналар, ташкилотлар, ҳокимликлар ва фуқаролар билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда.

Бундай биргаликда ҳаракат қилиш одатдагидан тезроқ ўз самарасини бермоқда. Мисол учун, Яккасарой туманидаги «Ўриксор» маҳалласини олиб кўрайлик. Бу ерда жуда қисқа муддатда «Гулпари» кичик корхонаси очилди, аккумуляторларни созлаш ва чархлаш цехлари қурилди. Мазкур корхоналарнинг ҳар бири тўла қувват билан ишлаб, маҳсулот бермоқда.

Ушбу ҳайрли ишларга маҳаллалар аҳли, одамларнинг ўзлари ҳам бош-қош бўлмоқдалар. Дейлик, Ботир Бобоев кўчасидаги маҳаллада аҳолининг кучи билан канализация қувурларини ётқизиш учун 2 километр узунликда траншея қазилди. Натижада микрорайондаги барча уйларда яшовчи кишилар канализация хизматидан баҳраманд бўлаётир. Яна бир мисол. «Янгиариқ» маҳалласида ана шундай эзгу ишлар, айниқса кўплаб амалга оширилди. Ва натижада ўтган йилги республика кўрик-танловида биринчи ўринни эгаллади.

Тўғри, ҳозирча ҳамма жойда ҳам бу борадаги ишлар кўнгиллагидек кетмаяпти. Шу йил ўтказилган аттестациянинг кўрсатишича, айрим оқсоқоллар кам таъминланган оилаларга нафақа беришга доир ҳужжатларни тўлдиришда қонунларни бузишга йўл қўйган. Ҳатто шу мақсадга ажратилган маблағларни суиистеъмол қилиш ҳоллари ҳам аниқланди. Қисқаси, кўпчилик оқсоқоллар аттестациядан ўта олмади, уларнинг ўрнига янгилари сайланди.

Маҳалла қўмиталарига, уларнинг аҳоли ўртасидаги обрў-эътиборига кўп даражада туман ҳокимликлари, қолаверса, шаҳар ҳокимияти ҳам таянади. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш тадбирларини амалга оширишда фаол ҳамда самарали қатнашишини таъминлаш мақсадида фақат ўтган ярим йилликда махсус ҳисобга 67 миллион сўм ўтказилди. Биз яхши тушунамиз: одамлар бизга пешвоз чиқмоқда, улуғвор ишларимизни рўёбга чиқаришда қўллаб-қувватламоқда. Демак, уларни унутишга бизнинг ҳам ҳаққимиз йўқ. Инсон манфаатлари ҳамиша устивор бўлмоғи керак.

Республика мустақиллигининг тўрт йиллиги байрамининг асосий тантаналари, анъанага кўра, пойтахтда бўлиб ўтади. Бу, табиийки, шаҳар ва туманларнинг хизмат кўрсатиш ташкилотлари зиммасига юксак масъулият юклайди. Бугунги кунда Вазирлар Маҳкамаси қарорига мувофиқ белгиланган дастур асосида Мустақиллик, Халқлар Дўстлиги, Ҳадра, Навоий номли майдонларда, Ўзбекистон Миллий боғи ва Амир Темур номли хиёбонда, шунингдек, бошқа оммабоп жойларда байрамга тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Шодиёнага эса жуда оз вақт қолди. Ишонаманки, у юксак даражада, уюшқоқлик билан, кўнгилдагидек ўтади. Мен албатта, байрамнинг ташкилий қисмини уюштиришга даҳлдор хизмат кўрсатиш ташкилотларининг фаолиятини назарда тутаяпман. Лекин, ўйлайманки, у ҳар томонлама эсда қоларли бўлади. Ўзбекистон Мустақиллигининг 4 йиллигига бағишланган тантаналар йилнинг ёрқин, энг қувноқ, энг бахтиёр куни сифатида тошкентликлар ва шаҳримиз меҳмонларининг қалбида хотира бўлиб қолсин. Давлатимизнинг нурафшон келажагига бўлган ишонч эса юракларда муҳрланиб қолсин. Шунда ҳар бир киши кўзланган мақсадларга эришишга баҳоли қудрат ҳисса қўша олади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг учинчи сессияси олдидан

МУАММОЛАР ЕЧИМИ ҚОНУННИНГ ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИГА БОҒЛИҚ

Олий Мажлиснинг Аграр, сув хўжалиги ва озиқ-овқат масалалари қўмитаси раиси Ж. С. ЎТАМОВ билан суҳбат

— Жумабой Сапарбоевич, маълумки, парламентимизнинг учинчи сессияси муҳокамасига «Ўсимликлар карантини тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳам киритилгандир. Ушбу мажмуани тайёрлаш жараёнида эса Сиз раҳбарлик қилаётган қўмита бевосита иштирок этганлиги бизга маълум. Шундай экан, айтингчи, бундай мазмундаги ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилишга ундаган сабаблар нималардан иборат эди?

— Мустақилликка эришгунимизга қадар кўпгина соҳаларда бўлгани каби, республика ўсимликлар карантини давлат нозирлиги ҳам бу борада собиқ иттифоқ миқёсидаги ягона тизим ҳисобланган «Союзгоскарантин» таркибида фаолият кўрсатиб, ана шу идора томонидан белгилаб берилган низом асосидаги мажбуриятларини бажариб келди. Аниқроқ айтадиган бўлсак, инспекциянинг асосий вазифаси фақатгина ички карантин масалалари билан шуғулланишдан иборат эди. Булар — республикамиз ҳудудида мавжуд бўлган 11та карантин объектларининг тарқалиб кетиши олдини олиш ҳамда уларга қарши курашиш чораларини амалга оширишдан иборат эди. Ҳолбуки, қишлоқ хўжалигида муҳим аҳамиятта эга бўлган мазкур тадбирни бундай тор доирада ташкил этиш қатор муаммоларни келтириб чиқарар, соҳанинг ривожига тўсиқ бўлар эди.

Замона зайли билан юқорида тилга олинган бутуниттифоқ идора ҳам тугаб кетди. Лекин бунинг натижасида бир қанча муаммолар ҳам юзага келди. Хусусан, ягона халқаро қонун асосидаги қатъий карантин назорати остида бўлган иқтисодий кенглик ҳар томонлама ҳимоясиз аҳволга тушиб қолди. Мустақилликка эришган республикалар ўз ҳудудларида қатъий карантин назоратини ўрнатиш борасида қатор қийинчилик ва муаммоларга дуч келишди. Бу ҳол тезда бартараф этилмаса, оғир оқибатларга олиб келиши мумкин эди. Унинг олдини олиш учун эса ўзаро ҳамкорликда ҳаракат қилиш лозим эди. Ана шу нарса ҳисобга олиниб, МДҲ давлатлари карантин нозирликлари 1992 йилнинг бошида ўсимликлар карантини бўйича давлатлараро шартнома лойиҳасини ишлаб чиқдилар. Мазкур ҳужжат лойиҳаси барча Ҳамдўстлик давлатлари ҳукуматлари томонидан кўриб чиқилиб, ўша йилнинг ўзида имзоланди. Шартномага Литва ва Эстониядан ташқари 13 та давлат қўшилгандир. Бугунги кунда уларнинг карантин хизматларининг ўзаро алоқалари кун сайин ривожланиб, тобора мустаҳкамланиб бораётир. Бу эса ўсимлик дунёси ва уларнинг маҳсулотларини ҳеч қандай тўсиқларсиз бошқа давлатларга жўнатиш имконини бераётир.

Республикамизда ташкил этилган «Ўздавкарантин» ташкилоти бугунги кунда ташқи карантин сиёсатини амалга оширмоқда. Ўзининг фаолият доираси бўйича кенг ҳуқуқларга эга бўлган мазкур ташкилот зиммасига катта вазифалар юкланган. Чунки кейинги пайтларда Ўзбекистоннинг узоқ хорижий давлатлар билан бўлган иқтисодий алоқалари тобора кенгайиб бораётир. Демак, ўлкамизга четдан келтирилаётган барча турдаги ўсимликлар ва уларнинг маҳсулотлари қатъий назорат қилиб турилмаса, бошқа ҳудудларда мавжуд бўлган хавфли карантин объектлари бизга ҳам ўтиб қолиши мумкин. Шунинг учун хорижий давлатлар билан ўсимликлар карантини бўйича ҳукуматлараро конвенциялар тузиб, маҳсулот айирбошлашларни қатъий карантин назорати остига олиш ниҳоятда муҳим. Бу масалалар эса «Ўсимликлар карантини тўғрисида»ги Қонуннинг кечиктирмасдан қабул қилинишини тақозо этади.

— Шу ўринда, хавфли карантин объектлари мавжуд бўлган ҳудудлар, уларнинг тарқалиш сабаблари тўғрисида сўзлаб берсангиз.

— Ҳозирги пайтда халқаро рўйхатда ер юзининг 188 та нуқтасида ўта хавфли карантин объектлари қайд этилган бўлса, шулардан 31 таси МДҲ давлатларига тўғри келади. Бизнинг республикамизда эса бу борадаги аҳвол нисбатан анча яхши. Шунинг ўзиёқ республикамизда қатъий карантин назоратини амалга оширишни тақозо этади.

Жуғрофий жиҳатдан Ўзбекистонга қўшни бўлган Осиё давлатларида пахта, ғалла, мева ва сабзавот экинларига кучли зарар етказиши мумкин бўлган ўта хавфли карантин объектларининг кенг тарқалганлигини назардан қочирмаслик керак. Миср, Эрон ва бошқа бир қанча давлатлар пахтазорларида учрайдиган «Пахта куяси касаллиги», Жанубий Осиё мамлакатларида мавжуд бўлган «Ғалланинг ҳинд қоракуя касаллиги», шунингдек, айрим давлатларнинг экин майдонларида кенг тарқалган «Ғаланинг сариқ шиллиқ бактериоз касаллиги», «Флоксида узум касаллиги», «Америка оқ капалаги» ва «Осиё-Миср кўсак қурти» ана шулар жумласидандир. Бу борадаги вазият шундаки, салгина эътиборсизликка йўл қўйилса, юқорида санаб ўтилган касалликлар ҳамда зараркунанда ҳашоратлар республикамиз ҳудудига ҳам ўтиб қолиши ва оқибатда иқтисодиётимизга жуда катта зарар етказиши мумкин. Уларнинг баъзи турлари МДҲ давлатлари иқтисодиётига жиддий зарар етказаяпти.

— Сиз юқорида Ўзбекистондаги мавжуд карантин объектларини ҳам тилга олиб ўтдингиз. Уларнинг республикамизда тарқалишига нималар сабаб бўлаётир?

— Карантин объектларининг мамлакатимизга келиб қолишининг асосий сабаби, хорижий давлатлар билан иқтисодий алоқаларни амалга оширишда карантин назорати қоидаларига эътибор бермаслик, яъни ўсимликларга мансуб бўлган маҳсулотларни ўйламай-нетмай, қоидага зид равишда олиб келиш билан боғлиқ. Шу боис ўсимликлар карантини тўғрисидаги давлатлараро конвенцияларнинг асосини ана шундай касалликлар билан зарарланган ўсимликлар ва уларнинг маҳсулотлари экспортини таъқиқлаш масалалари ташкил этади. Шу ўринда, таъкидлаш лозимки, бундай ҳужжатлар қонун асосида ишлаб чиқилиши лозим. Шунингдек, ўсимликлар маҳсулотларини етиштириш, тайёрлаш, ташиш, сақлаш, қайта ишлаш, сотиш ва улардан фойдаланишга алоқадор идоралар ҳамда фуқаролар бу борадаги барча тадбирларни ўсимликлар карантини тўғрисидаги қонун ва шу асосда тайёрланадиган низом асосида амалга оширишлари зарур бўлади. Шундагина республикамиз ҳудудида карантин объектларининг тарқалиши олди олиниши мумкин.

— Демак, Олий Мажлиснинг учинчи сессияси муҳокамасига киритилган «Ўсимликлар карантини тўғрисида»ги Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши бу борада муҳим қадам бўлар экан-да?

— Шак-шубҳасиз. Зеро, мазкур Қонун лойиҳасида ўсимликлар карантини бўйича амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар силсиласи кенг қамраб олинган. Хусусан, унда ушбу соҳадаги давлат хизмати органларининг вазифа ҳамда ваколатларининг аниқ белгилаб берилиши ўсимликлар карантини нозирларининг юқоридаги талабларни тўлиқ амалга оширишларига ёрдам беради.

Карантин тадбирларининг «Ўсимликлар карантини тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни асосида олиб борилиши ҳудудимизда экология соҳасидаги олиб борилаётган оламшумул ишларнинг бир қисми ҳисобланади ва инсон саломатлигини муҳофаза қилишда ҳам муҳим омил бўлиб хизмат қилади. Шунингдек, ўсимлик дунёсини, яъни табиатни муҳофаза қилишга улкан ҳисса бўлиб қўшилади.

Қонун лойиҳасида уруғликларни, ўсимликлар ва уларнинг маҳсулотларини экспорт-импорт қилиш шартларининг аниқ белгилаб қўйилганлиги ҳар қандай шартномаларни қонун билан тартибга солиб, савдо-сотиқ ишларини халқаро талаблар асосида амалга ошириш имконини беради.

Мазкур Қонун лойиҳасида ўсимликлар карантини бўйича вазирликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ белгилаб берилганлиги уни янада мукаммаллаштиргандир. Шунингдек, лойиҳада ўсимликлар карантини бўйича давлат хизматини молиявий таъминлаш, бу борадаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик масалалари ҳам равшан кўрсатиб ўтилган.

«Ўсимликлар карантини тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини тайёрлаш жараёнида кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Натижада у борган сари такомиллашиб, мукаммал кўринишга эга бўлди, дейиш мумкин. Мазкур лойиҳанинг сессияда депутатлар томонидан тасдиқланиши республикамизда ўсимликлар карантини бўйича самарали фаолиятни ташкил этиш имконини яратади. Шунингдек, бу борада давлатлараро битимлар, конвенциялар тузишни жадаллаштириш, шу асосда ўзимизда ишлаб чиқарилаётган ўсимлик маҳсулотларини четга тўсиқсиз чиқариш ҳамда хориждан керакли тоза маҳсулотлар келтириш сингари масалаларнинг ҳам қисқа фурсатларда, тўла амалга оширилиши унинг натижасига боғлиқ. Энг муҳими, қабул қилинадиган ушбу Қонун Ўзбекистон Республикаси ўсимликлар карантини давлат хизматининг шу соҳадаги халқаро ташкилотга тўлақонли аъзо бўлиши учун асосий ҳужжат бўлиб хизмат қилади.

Қонун лойиҳаси устида ишлар давом этмоқда, қўмитамизга келаётган кўплаб таклиф ва фикрлар ўрганиб чиқилмоқда.

«Халқ сўзи» мухбири Ғафур ШЕРМУҲАММАД суҳбатлашди.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ҲОЗИРЧА САБАБИ АНИҚМАС

Қозоғистоннинг Жамбул вилоятидаги ҳарбий шаҳарчада ўткир ичак касаллигига чалинган 90 нафар киши шифохонага ётқизилди.

Маълумотларга қараганда, беморлардан бештаси ҳаётдан кўз юмган. Қозоғистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва республика санэпидемстанцияси аъзоларидан иборат гуруҳ касаллик тарқалган шаҳарчада назорат ишларини олиб бормоқда. Мутахассисларнинг фикрича, бу офатнинг келиб чиқишига ҳар жойларда сақланган сифати бузилган сабзавотлар сабаб бўлган.

«АРСЕНАЛ» ЯКУНЛАНДИ

Россиянинг Воронеж вилояти маъмуриятининг аҳолидан турли ўқ отиш қуролларини йиғиштириб олиш учун ўтказган «Арсенал» тадбири муваффақиятли якунланди.

Маълумотларга кўра, тадбир давомида фуқаролардан ноқонуний сақланаётган 127 ўқ отиш қуроли, 327 ўқ-дори ва 6 та портловчи модда йиғиштириб олинди. Шунингдек, 68 та жиноий иш очилди.

ЯПОНИЯ БАЁНОТИ

Япония Ташқи ишлар вазирлигининг РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси мухбирига берган маълумотига кўра, Франция Президенти Жак Ширак Япония Бош вазири Томиити Мураямага йўллаган мактубида ядро синовлари ўтказишга чоғланаётганини маълум қилди.

Т. Мураяма эса ушбу мактубга жавоб тариқасида Франция ядровий синовларни давом эттириш тўғрисидаги ўз қарорини бекор қилиши лозимлиги ҳақида расмий баёнот берди.

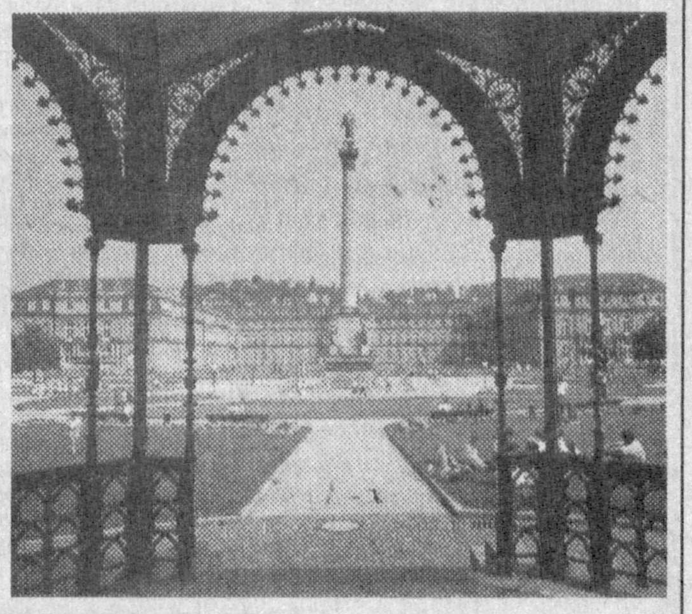

СУРАТДА : Штутгартдаги (Германия) Янги сарой.

ЯНГИ БРИТАНИЯДА ЗИЛЗИЛА

Тинч уммонининг жанубий қисмида жойлашган Янги Гвинея оролида 7,2 балли куч билан ер қимирлаши юз берди.

Маълумотларга қараганда, зилзила маркази Янги Британия оролидаги Рабаул шаҳридан 250 километр жанубий-шарқда жойлашган.

ВЕРТОЛЁТ ПАНД БЕРДИ

Непал ҳукумати вакилининг маълум қилишича, Непал қироллиги Бош вазири Ман Мохан Адхикарининг саломатлиги яхшиланмоқда ва у тез кунлар ичида яна ўз вазифасини давом эттиради.

Ман Мохан Адхикари шахсий вертолётида Непалнинг ғарбий пойтахти Катмандудаги районлардан бирига шошилинч қўниш чоғида аварияга учраб оғир жароҳатланган эди.

ИХТИЛОФЧИЛАР БИЛАН МУЗОКАРА БОШЛАНДИ

Мексиканинг Пуэбла штатида Гватемала ҳукумати делегацияси билан сўл исёнчилар ўртасида навбатдаги тинчлик музокаралари бошланди.

БМТ вакили иштирокида, ёпиқ эшиклар ортида ўтказилаётган бу музокаралар чоғида ички келишмовчиликларни бартараф этишдаги ижтимоий ва иқтисодий муаммолар муҳокама қилинади.

АЙБИ ОҒИР

Бангладешнинг собиқ президенти, айни пайтда қамоқ жазосини ўтаётган Х. М. Эршадга Дакки шаҳри суди Бангладеш ҳарбий генерали Абул Манзурнинг ўлдирилишида иштирок этгани тўғрисида айб қўйди.

Абул Мазур 1981 йил Читтагонда ўлдирилган эди.

ТАЙЁРГАРЛИК МАШҚЛАРИ

Жанубий Африка Республикасида чиқадиган «Мейл энд гардиан» газетасининг ёзишича, мазкур мамлакатдаги мусулмонлар Босниядаги биродорларига ёрдам бериш мақсадида Порт-Элизабет шаҳри чеккасида ҳарбий тайёргарлик машқларини ўтказмоқда.

Улар ҳафтада икки марта ўқ отиш, қўл жанги машқларини бажаради. Бундай лагер Питермарицбургда ҳам ташкил этилган, деб маълум қилади газета.

ИЧИМЛИК ҚУВВАТИНИ КЎРСАТАРКАН

Намибияда содир этилаётган жиноятларнинг қарийб 90 фоизи, жарроҳлар тиғига учраш ҳолларининг эса 40 фоизи спиртли ичимлик истеъмол қилиш натижасида бўлар экан.

БМТ ахборот маркази тарқатган хабарда ана шундай рақамлар келтирилди. Тадқиқодларга кўра, Намибиядаги катта ёшдагиларнинг 10 фоизи ҳар куни, 40 фоизи дам олиш кунлари спиртли ичимликлар ичади. 50 фоизи эса тамаки ихлосмандлари ҳисобланар экан.

НАСИЯНИ... ФЕРМЕРЛАРГА ЧИҚАРМАГАН

(Митти фельетон)

ОЛТИНСОЙ туманидаги «Боғбон» деҳқон-фермер хўжалигининг 30 гектар токзори бор. Бултур 294 тонна узум тайёрлашди. 29 тонна майиз босилди. Хўжалик жами 271 миллион сўм даромад кўриб, шунинг 105 миллион сўмини иш ҳақи қилиб берди.

Ўтган йили сотилган маҳсулотларнинг пули ҳанузгача хўжалик ҳисобига тушмаганлиги ишларнинг гуриллаб кетишига тўғаноқ бўлмоқда. Чунончи, Наманган вилоятидаги Тўрақўрғон қуруқ мевани қайта тайёрлаш корхонасига 12 тонна майиз сотилган эди. Бу 69 миллион сўм бўлади. Шунинг 40 миллион сўми ҳалиям насия бўлиб турипти. Бултур «Боғбон»дан 32 тонна узум сотиб олган «Сурхон» фирмаси ҳам 56 миллион сўмнинг 25 миллион сўмини ҳозиргача бермай юрипти.

... Тўғри-да, нима қилиб бўлса ҳам фермерларнинг йўлига олатаёқ ташлаш керак. Бўлмаса, уларнинг иши юришиб кетади-да.

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Долзарб муаммо

Бугун мамлакатимизда белига фермерлик белбоғини боғлаган 15600 нафар деҳқонни қандай қилиб ҳақиқий тадбиркор, ишбилармонга айлантириш лозим?

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ректори вазифасини бажарувчи, техника фанлари доктори, профессор А. РАЖАБОВ билан мулоқот шу хусусда.

БОЗОР БУ — ЎҚИШУ ЎРГАНИШ ДЕГАНИ

— Асл фермерларни қандай тасаввур қиласиз?

— Хўжалик бошлиғи биринчидан, чорва молларини парвариш қилишни, сут соғиб олиш технологиясини, уни бирламчи қайта ишлаб, ўз вақтида, сифатини бузмасдан истеъмолчига етказиб бериш йўл-йўриқларини пухта биладиган, қарамоғидаги чорва моллари касалланса, уларга ветеринария хизмати кўрсата оладиган бўлиши шарт. Иккинчидан, чорва молларига илмий ва ҳаётий тажрибада тавсия этилган қанча озуқа рациони зарурлигини билиши, озуқа экинларига қандай ишлов бериш, уларни зарарли ҳашарот ва касалликлардан ҳимоя қила олиш, ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териш ишларини уддалаши керак бўлади. Бу эса ҳар бир фермердан механиклик ва затто, электриклик, мелиоратор-гидротехниклик, ер тузувчи, иқтисодчи, менежментлик, маркетинглик мутахассисликлари асосини билишни талаб этади.

— Ҳозирги кунда мамлакатимизда 20 мингдан ортиқ фермер хўжалиги фаолият кўрсатаётган бўлса, шулардан 15 мингдан ошиғи банкларда ўз ҳисоб-рақамига эга бўлган юридик шахслардир. Лекин маҳсулот етиштириш, унинг эвазига хорижий сармояларни юртимизга жалб этишда уларнинг санокли қисмигина иштирок этаяпти, холос. Менимча, фермер хўжаликларини тузишда, тадбиркорни танлашга қандайдир мезон талаб этилади, шекилли?

— Ўринли савол. Деҳқон-фермер хўжаликлари Низомини тасдиқлаб, туман ҳокимлигида рўйхатдан ўтказишда асосий мезон уларнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги иш стажлари-ю, деҳқончилик ва чорвачиликда тўплаган бой тажрибаларига асосланган бўлиши керак. Яъни фермерларни танловдан ўтказишни илмий-асосда йўлга қўйган маъқулроқ. Деҳқон (фермер) хўжаликларини иқтидорли ёшлар ҳисобига кўпайтириб бориш заруратидан келиб чиқадиган бўлсак, қишлоқ ёшларини фермерликка тайёрлашга жиддий эътибор бериш зарур бўлади. Хўш, қандай қилиб? Жавоб битта: ёш фермерларни ўқитиш ишлари сифатини яхшилаш ҳисобига.

Ҳозир бу борада фаолият кўрсатаётган қисқа муддатли курслар ва факультетлар мавжуд. Бундай бўлим Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти қошида 1992 йилдан буён фаолият кўрсатиб келмоқда. Бугунгача 80 нафар ёшлар етарли билим эгаллашиб, республикамизнинг турли ҳудудларида ишлашаяпти.

Илмий тажрибалар шуни кўрсатадики, фермерлик сирларини чуқур биладиган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш учун ҳозирги кундаги мавжуд икки йиллик дастур асосида ўқитиш талабга жавоб бермайди. Бу борада таълим давомийлигини камида уч-уч ярим йилга мўлжаллаш керак. Амалдаги дастур бўйича фермерлар асосан қишлоқ хўжалигини (деҳқончилик ва чорвачиликни) механизациялаш, электрлаштириш, агрономия ва зоотехника ҳамда бошқарув асослари ва бозор иқтисодиёти, маркетинг асослари каби фанлардан илм оладилар. Булардан ташқари, ўқув дастурида тракторчи, электромонтёр, электрпайвандчи, шофёр, қишлоқ хўжалик машиналарини ҳайдовчилари тайёрлаш бўйича ҳам амалий машғулотлар ўз ифодасини топган. Ушбу фанларни чуқур ўрганиш учун икки йиллик муддат жуда кам. Қолаверса, бўлажак фермерларга бирорта чет тилини ўргатишни йўлга қўйиш лозим. Чунки, эндиги фермерлар учун хорижий сармоядорлар билан ҳамкорликда ишлашга, қўшма корхоналар ташкил қилишга, ўз маҳсулотлари билан жаҳон бозорларига чиқишга тўғри келади. Шунингдек, биз таклиф қилаётган 3,5 йиллик дастурда бозор иқтисоди асослари, менежмент ва маркетинг асослари фанларига ҳам катта ўрин бериш керак бўлади. Чунки, фермер маҳсулот етиштириш режасини тузаётганидаёқ, қайси экинлардан қанча ҳосил олиш мумкинлиги, уларнинг қанчасини қайта ишлашни ва қайси маҳсулотнинг қай бир мамлакатда бозори чаққон эканлигини, қанча даромад қилишини чамалай билиши керак.

— Эшитишимизча, яқинда институтда ўтказилган нуфузли йиғинда ҳам шу муаммолар хусусида сўз борган. Бу ечимларни ҳал қилиш, мамлакатга иқтидорли фермерлар тайёрлаб бериш борасида институт олимлари, илмий жамоатчилик қандай имкониятларга эга?

— Сиз таъкидлаётган муаммоларнинг энг асосийларидан бири — фермерларнинг билим савиясини бозор иқтисодиёти талаби даражасига кўтаришдир. Республика Қишлоқ хўжалиги, Мелиорация ва сув хўжалиги вазирликлари ташаббуси билан ўтказилган семинарда ҳам ана шу масала алоҳида таъкидланди. Семинар қатнашчиларининг аксарият кўпчилиги фермерлар тайёрлаш учун олий ўқув юртлари қошида 3-4 йилга мўлжалланган дастур асосида ўқитиладиган коллежлар очиш зарурлиги ҳақида фикр билдирдилар. Шундай коллежлардан бирини институтимиз қошида очиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бу масъулиятни уддалаш учун институтимизда барча шарт-шароит мавжуд. Олайлик, компьютерлаштирилган, кинопроектор ва киноқурилмалар билан жиҳозланган маъруза хоналари, амалий машғулотлар ўтказишга мўлжалланган қурилмалар, мослама ва стендлар билан жиҳозланган махсус хоналар, шофёрлик касбини ўқитишга мўлжалланган махсус автопаркимиз бор. Тракторчилик, пахта териш машиналари ҳайдовчиси касбини ўргатадиган ўқув-тажриба хўжалигида экинлар экиладиган 2000 гектардан ошиқ ерларимиз, қолаверса, чорвачилик комплекси, мелиоратив объектлар ва бошқа имкониятлар муҳайё...

Дарвоқе, иқтисодий ислоҳотлар кўлами тобора кенг қулоч ёяётган, қишлоқда хусусий тадбиркорликка, фермер хўжаликлари фаолиятини янада такомиллаштиришга асосий эътибор қаратилаётган шу кунларда деҳқон-фермерларимизнинг нечоғли саводхонлиги, уддабуронлиги назаримиздан четда қолмаслиги бугуннинг гапидир. Чунки, ерни ўз тасаррруфига олиб, ундан фойдалана билмаслик, банкда ҳисоб рақами очиб, давлатдан қарз олиб чув тушишлик, элни тўқ-маъмур қилишдек хайрли ниятлар билан бошланган фермерлик ҳаракати шаънига тўғри келмайди. Ваҳоланки, фермерларимиз орасида шунчаки, ҳавасга иш бошлаган, ернинг умрини бекорга ўтказаётган, укувсиз, тажрибасиз, бугунги иқтисодий ислоҳотлар моҳиятини чуқур англаб етмаган «фермер»ларимиз ҳам талайгина. Ана шундай «тадбиркор»лар ҳақида ўйлар эканман, республика Президенти ҳузуридаги Иқтисодий ислоҳотлар, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралараро кенгаш мажлисида юртбошимиз таъкидлаб ўтган фикрлар бу борада ҳаммамизга дустуриламал бўлмоғи лозимлигини ҳис этаман: **«...Хуллас, бозор муносабатлари соҳасидаги саводсизликка барҳам бериш, ҳамма бозор илмини эгаллаши лозим. Демоқчиманки, токи ҳар бир одам кўнглида катта-катта ишлар қилиш менинг ҳам қўлимдан келади, деган ишонч зуҳур бўлмас экан, ҳар бир одам яратувчилик, ҳалол даромад топиш, бойиш ишқи билан ёнмас экан, қишлоқда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш қийин бўлади».**

Суҳбатдош:
Шодиёр КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ВИРЖИНИЯ» ВА «БЕРЛЕЙ» СИНОВДАН ЎТЯПТИ

Ургут тамакисининг сифати машҳур. Шу сабабли ҳамиша харидоргир бўлиб келган.

Бир пайтлар, асосан, четга жўнатилган ушбу маҳсулот энди республиканинг ўзида қайта ишланмоқда. «ЎзБат-АО» қўшма корхонаси Самарқандда ҳам сигарета ишлаб чиқарадиган завод қура бошлагач, Ургут тамакисига бўлган талаб кескин ошди.

Ҳозир туман далаларида жаҳоннинг кўплаб сигарета ишлаб чиқарувчи компаниялари катта эҳтиёж сезадиган «Виржиния» ва «Берлей» тамаки навлари синовдан ўтказилмоқда. Бу тажрибалар натижаси анча самарали бўлди. Жорий йилда эса хушбўй турк ва болгар тамакилари ҳам синов тариқасида экилди.

Шуниси эътиборга моликки, Ургутда етиштириладиган барча тамаки нави тумандаги тамаки ферентлаш корхонасида қайта ишланади ҳамда хомашё Тошкент ва Самарқанд сигарета фабрикаларига жўнатилади. Келгусида эса Ургутда тамаки баргини қайта ишлаб, қуритадиган яна бир завод қуриш режалаштирилаётир.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«МАҲАЛЛА»НИ ҚУВВАТЛАБ

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг тўрт йиллиги арафасида Жиззах вилоятидаги бир қатор ташкилот ва корхона жамоалари «Маҳалла» хайрия жамғармасининг вилоят бўлимини маблағ билан қўллаб-қувватлаш ташаббуси билан чиқди.

Жумладан, давлат мулкини хусусийлаштириш бошқармаси жамғармасининг жорий ҳисобига юз минг сўм, электр тармоқлари корхонаси ва «Атлас» фирмаси эллик мингдан, «Жиззахгаз», «Жиззахулгуржисавдо» ҳудудий бирлашмалари эллик мингдан, матлубот жамиятлари уюшмаси, Зарбдор туманидаги «Боғдон» савдо ҳиссадорлик жамиятлари йигирма минг сўмдан пул ўтказдилар.

Вилоят ҳокими ушбу ташаббусни маъқуллаб қарор чиқарди. Вилоят марказий ва саноат-қурилиш банклари маъмуриятига хайрия мақсадида тўпланадиган бундай маблағлардан мақсадли фойдаланишни назорат қилиш, шаҳар ва туман ҳокимларига эса жойларда бу каби ташаббусларни кенг ёйиш, жамғармага моддий ёрдам кўрсатишни доимий эътиборда тутиш топширилди.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

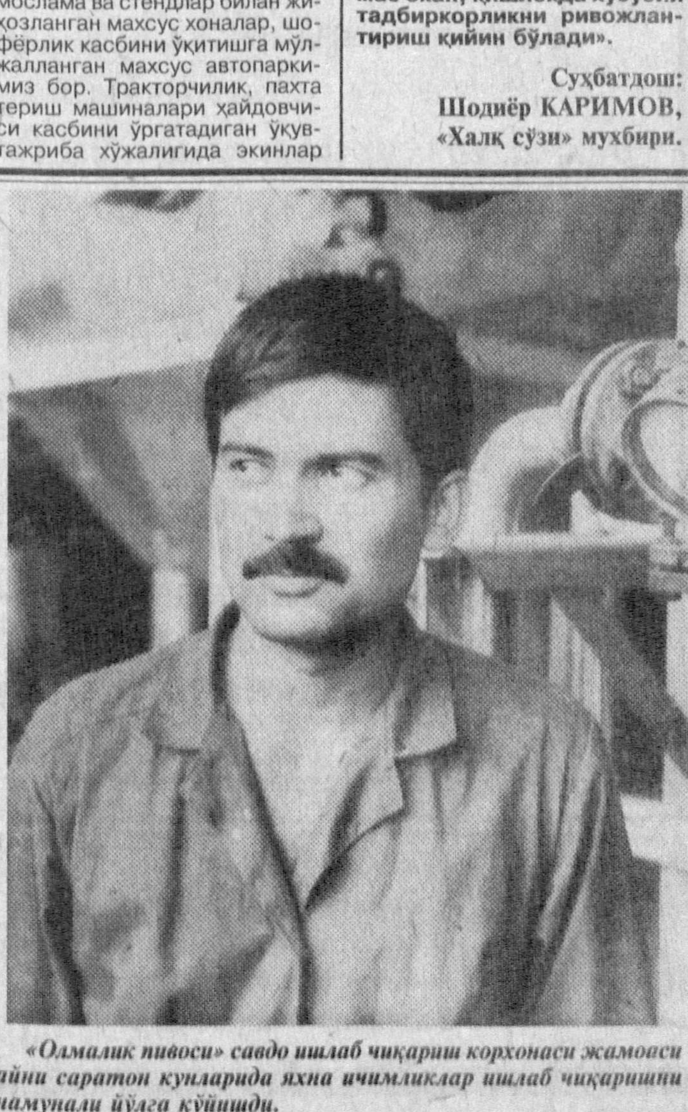

«Олмалик пивоси» савдо ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси айни саратон кунларида яхна ичимликлар ишлаб чиқаришни намунали йўлга қўйишди.

СУРАТДА: корхона технологи Олим Қўтлиев.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган сурат

ДЎСТЛИК, ТИНЧЛИК, САЛОМАТЛИК БАЙРАМИ

Тошкентда I Марказий Осиё ўйинларининг очилишига саноқли кунлар қолди

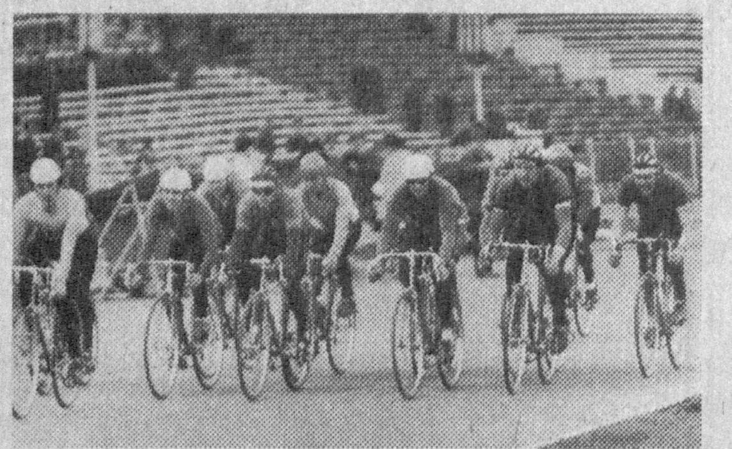

Шу кунларда юртимиз янги спорт байрами ҳавоси ва ҳаяжони билан яшамоқда. 2 сентябрь — Мустақиллигимизнинг 4 йиллиги тантаналари нишонланган куннинг эртасигаёқ «Пахтакор» стадионида 1 Марказий Осиё ўйинларининг машъаласи порлайди. Ўзбекистон, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон ва Қирғизистоннинг энг сара спортчилари 12 тур бўйича етти кун давомида ғолиблик учун баҳс юритишади.

Марказий Осиё ўйинлари Туронзамин халқлари учун қон-қардошлик, дўстлик ва биродарликни янада мустаҳкамлаш, спортчиларимизнинг маҳоратларини оширишларига хизмат қилиши табиий. Шунингдек, ушбу мусобақалар Марказий Осиё давлатлари спортчилари учун келгуси йили Атлантада ўтадиган XXVI Олимпиада ўйинлари олдидан асосий тайёргарлик ва кўрик вазифасини ўтайди.

Спорт аҳли мусобақаларни юксак савияда ўтказиш учун қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Ўйинларнинг эркин кураш, юнон кураши, сузиш баҳслари Марказий ҳарбий спорт клуби ўйингоҳида (Халқлар дўстлиги кўчаси), басткетбол МҲСК залида (Амир Темур кўчаси), волейбол «Динамо» залида (Алишер Навоий кўчаси), енгил атлетика ва қиличбозлик «Пахтакор» марказий стадионида (Социализм кўчаси), мерганлик МҲСК мерганлик масканида, велоспорт Тошкент — Олмалиқ автомобиль йўлида, оғир атлетика ва бокс «Алпомиш» спорт саройида (Беруний метро бекати), теннис «Динамо» теннис ўйингоҳида ўтказилади.

Спортчилар ва делегация аъзолари «Ўзбекистон», «Чорсу» ва «Тошкент» меҳмонхоналарида жойлашишади. Халқаро Олимпия қўмитаси, Осиё Олимпия қўмитаси, Халқаро спорт федерацияларидан келган вакиллар эса «Ўзбекистон» меҳмонхонасида фаолият кўрсатишади. «Пахтакор» марказий стадионининг шаҳмат ва шашка саройида матбуот маркази жойлашади.

— Бугунги кунда ўйингоҳимиз мусобақаларни юксак савияда ўтказиш учун тайёр деб айта оламиз. Стадион маъмурияти билан ҳамкорликда очилиш ва ёпилиш маросимларини кўнгилдагидек ўтказиш йўлида изланмоқдамиз, — дейди «Пахтакор» республика спорт-машғулот бирлашмаси директори Умид Зоҳидов.— Футбол бўйича халқаро «Тошкент турнири»нинг очилиш маросимига режиссёрлик қилган Рустам Ҳамидов билан ҳамкорлик қилаяпмиз.

Шунингдек, ўйинларнинг рамзий машъаласи ёқиладиган мосламани ўрнатишимиз лозим. У Чкалов номидаги авиация бирлашмасида тайёрланмоқда. Хоналар тўлиқ таъмирланди, барча зарур анжомлар тахт қилиб қўйилди.

Пойтахтимизнинг яна бир йирик иншоотларидан бири — «Алпомиш» спорт саройининг бош директори Абдурашид Абдалиев шуларни гапириб берди:

— Саройимизда 2-5 сентябрь кунлари бокс, 6-9 сентябрь кунлари эса оғир атлетика мусобақалари ўтказилиши лозим. Янги ринг деярли тахт ҳолда. Икки мусобақа орасида жуда қисқа фурсат, тўғрироғи, 12 соат вақт қолдирилганлиги учун оғир атлетика шоҳсупасини кечаси билан монтаждан чиқарамиз.

1 Марказий Осиё ўйинлари ўлкамизда ўтказилаётган биринчи энг йирик спорт анжуманидир. Таъбир жоиз бўлса, уни Марказий Осиё спортчилари учун кичик олимпиада деб баҳоласак бўлади. Айни пайтда спортчиларимиз Янгибозор ўқув-машғулот масканида, велоспортчиларимиз Ғазалкентда, сузувчиларимиз Зарафшон ва Навоийда, теннисчиларимиз «Динамо» кортлари ва халқаро мусобақаларда қатнашиб, тайёргарлик кўришмоқда.

— XII Осиё ўйинларида юксак натижаларни қўлга киритгандик. Марказий Осиё ўйинларида ҳам ушбу муваффақиятларни такрорлаш, умумжамоа ҳисобида бош совринни қўлга киритишга ҳаракат қилаяпмиз, — дейди мерганлик бўйича терма командамиз бош мураббийи Н. Тихоненко. —Жамоамиз ўқув-тайёргарлик босқичини якунлаганидан сўнг Чирчиқда республика мусобақасида иштирок этди. Бу баҳолар терма командамизга номзодлар учун сўнгги синов вазифасини ўтади.

Қолган спортчиларимизнинг ҳам ишончлари мустаҳкам. Бу борада теннисчиларимиздан кўнглимиз тўқ. Терма командамизнинг асосини ташкил этувчи Олег Огородов ва Дмитрий Томашевичлар Марказий Осиё ҳудудидаги энг кучли теннисчилар эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Жаҳон тасниф жадвалида кундан-кунга юқорилаб бораётган Олег Огородов қаторасига икки йилдан буён «Қозоғистон Президенти кубоги»нинг бош совринини қўлга киритган. Хорижий спортчилар иштирок этган Тошкент «Буюк ипак йўли» сателлит турнирларида ҳам биринчи ўринни қўлдан бермай келаётир. Темур Ғаниев, Вадим Куценколарнинг ҳам Марказий Осиё ўйинларида муваффақиятли қатнашишига умидвормиз.

1 Марказий Осиё ўйинларининг энг кўп медаллар шодаси тарқатиладиган турларидан бири, бу —сузишдир. Шу боисдан сузувчиларимизнинг ҳам мусобақага қандай ҳозирлик кўраётганлигини билиш мақсадида терма командамиз бош мураббий Александр Гнедовскийга мурожаат этдик.

— Баҳсларга тайёргарлик Зарафшондаги «Жемчужина» ва Навоийдаги «Олтин сув» сузиш масканларида ўтказилди. Баҳслар бошлангунга қадар эса олимпия ўринбосарлари республика болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг сузиш масканида ҳозирлик кўрамиз. Мақсадимиз эса Марказий Осиё ўйинларида 10 та олтин, 20 та кумуш ва 25 та бронза медални қўлга киритишдир. 25-27 август кунлари Шри-Ланкада Осиё ва Океания мамлакатларининг тўққизинчи чемпионати бўлиб ўтади. Унда бизнинг 18 спортчимиз ҳам қатнашиши кўзда тутилмоқда. Ана шундан сўнг асосий таркибимизни аниқлаб оламиз.

Шу ўринда Шри-Ланка сафарига Навоий тоғ-металлургия комбинати ва Тошкентдаги «Балу» фирмалари ҳомийлик қилаётганлигини алоҳида таъкидлаш керак.

Велоспортчиларимиз эса юқорида айтганимиздек Ғазалкентда тайёргарлик жараёнини ниҳоясига етказишмоқда. Терма командамиз бош мураббийи Баҳодир Мўминов режадаги барча ишлар бажарилаётганлигини таъкидлади:

—Айни пайтда тўрт нафар вакилимиз махсус дастур асосида Россияда шуғулланиб, мусобақаларда қатнашишмоқда. Владимир Майоров, ака-ука Виктор ва Сергей Котовлар ҳамда Антон Лапшов Кремль атрофида ўтказилган халқаро «Мастерокритериум» пойгасида иштирок этишди.

Бир сўз билан айтганда, спорт мухлисларини катта шодиёналар, улкан баҳслар, қизиқарли мусобақалар кутаяпти.

Комилжон ЖУМАЕВ,
спорт шарҳловчиси.

«ПРЕЗИДЕНТ КУБОГИ» ОЛДИДАН

ДУНЁ КОРТЛАРИДА СИНОВДАН ЎТИШЯПТИ

Ушбу халқаро мусобақаларда фаол қатнашиш учун тайёргарликни кучайтираётган спортчиларимиз ўз маҳоратларини дунё кортларида синовдан ўтказмоқдалар.

Мукофот жамғармаси 340 минг доллар бўлган «Шкода-95» турнирида бизнинг Олег Огородов тақдир сийлови туфайли қатнашиш имконига эга бўлди. Чехиянинг пойтахти Прагада ўтган бу турнирнинг рейтинг ўлчови анча баланд бўлиб, Олег бу тоифага кирмасди. Фақат қуръа ташланганда унга омад кулиб боқди. Албатта, Марк Россе, Хавьер Санчес каби теннис юлдузлари иштирок этган бу турнирда фақат омаднинг ўзи кифоя қилмасди. Ҳар ҳолда спортчимиз ўзини кўрсата олди. Ана шундай тиғиз беллашувда дастлабки юзликка кирувчи аргентиналик Франко Давин (№ 95) билан биринчи даврада мусобақалашиб, 6:3, 3:6, 6:3 ҳисобида ғалабага эришди. Халқаро доирада бу Олегнинг дастлабки йирик ютуғидир. Бироқ бошқа бир аргентиналик — Элтис билан беллашувда рақибини енгиб ўта олмади. Мазкур мусобақада чех теннисчиси Богдан Улирах бош мукофотга савзовор бўлди.

Бошқа бир теннисчимиз — Дмитрий Томашевич эса Малайзияда сателлит турнирининг иккинчи тур ўйинларида қатнашди. Мутахассисларнинг фикрича, у бу сафар биринчи турга нисбатан муваффақиятли иштирок этган. Шунга қарамасдан 8 ўринни эгаллаган. Москвада ўтган сателлит мусобақаларида эса Темур Хонхўжаев, Вадим Куценко ва Темур Ғаниев иштирок этдилар. Якка мусобақаларда улар биринчи турдаёқ асосий баҳслардан маҳрум бўлдилар. Жуфтлик мусобақаларда Хонхўжаев ва Куценко икки марта ғалабага эришдилар. Улар Себастьян Граефф ва Гюнтер Райнер жуфтлигини 6:3, 7:5, Жемс Девидсон ва Яхъё Даумбий жуфтлигини 6:3, 6:4 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Учинчи турда австриялик Винсе Мелино —Штефан Ранжелович жуфтлигини эса енгиш имкони бўлмади. Жуфтлик мусобақаларда Владимир Габричидзе — Андрей Миронов ғолиб бўлишди.

Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига

ҲИСОР МЎЪЖИЗАСИ

Тошкентдан Қаршига хушхабар келди: Ўзбекистон Фанлар академиясининг география бўлими олимлари ва республика Инсон ва биосфера миллий қўмитаси фаоллари халқаро ЮНЕСКО ташкилоти томонидан ташкил этилган «Жаҳон мероси рўйхати»га Яккабоғ туманидаги Тошқўрғон қишлоғи яқинида жойлашган Ҳисор тоғининг ғарбий қисмидаги энг фусункор масканлардан бири — Амир Темур ғорини киритишни таклиф этдилар.

Амир Темур ғори денгиз сатҳидан 2,5 минг метр баландликда макон топган. Ушбу табиий масканнинг 860 метрлик қисми бир пайтлар аждодларимизга бошпана бўлган. Буни ғоршунос олимлар исботлаб берганлар. Ғор тўрида Ўзбекистонда энг йирик ғор сув ҳавзаси бўлган қасрмонанд йирик хона бор.

Бир пайтлар соҳибқирон бобомиз Амир Темур ўз сипоҳлари билан худди шу ердан паноҳ топган, машқлар ўтказган.

Ғорнинг табиий гўзаллиги, унинг қуюқ арчазорлар оралиғида жойлашгани Ҳисор тоғининг мағрур ва улуғвор чўққилари ўраб турганлиги ҳам сайёҳларни ўзига тортиб, маҳлиё этиб туради. Ҳатто чет эллик мутахассисларни ҳам лол қолдираяпти. Фақат шу йилнинг ёз мавсумида 100 дан ортиқ хорижлик мутахассислар, сайёҳлар бу ерга қадам ранжида этишиб, табиатнинг бу мўъжизасидан ҳайратда эканликларини изҳор этдилар. Уларнинг таъкидлашича, Амир Темур ғори дунёдаги бундай масканларнинг энг гўзали ва ўрганишга арзийдиган табиий ёдгорликлардан биридир.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси фахрийлар ташкилотлари уюшмаси Кенгаши, фахрийлар ташкилотлари Тошкент вилоят, Тошкент шаҳар уюшмалари Кенгашлари номидан Уруш ва меҳнат фахрийси

Василий СКРЕБНЕВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур қайғу изҳор этадилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жамоаси Олий суд бўлим бошлиғи Б. А. Абдувалиевга отаси

Абдулхай АБДУВАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Усто» бирлашмасининг усталари ва ходимлари Рассомлар уюшмасининг аъзоси, бадиий пичоқ устаси

Содиқ ҲОЖИЕВнинг

вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига ва дўст-биродарларига чуқур таъзия билдирадилар.

«Ўзнефттранс» республика бошқармаси жамоаси «Ўзавтотранстаъминот» республика концерни бошқаруви раиси Абдураҳмон Абдувалиевга отаси

Абдулхай АБДУВАЛИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тежамкорлик хусусида
Изланг, ечимини топасиз . . .

Технологияни оқилона ташкил этиш,
электр ускуналарини такомиллаштириш.
Корхоналардаги ва кўчалардаги электр ёритгичларни,
реклама қурилмаларини вақтида ўчириб қўйиш.
Ускуналарга тўла қувват бериш,
унинг қуруқ ишлашига йўл қўймаслик.

Корхоналарда электр қувватини тежашнинг асосий йўналишлари—ана шулар

Унитманг!
Тежалган бир киловатсоат энергия 2 сўмни, бир кВт қувват эса бир йилда 2324 сўмни иқтисод қилади!

Ўзэнергоназорат.

МАЪНАВИЯТ МАРКАЗИ ЧОРЛАЙДИ

Ўзбекистон мустақиллигининг 4 йиллиги муносабати билан Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази, «ШУУР» ижодий жамоаси ташаббуси билан Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси ҳамкорлигида

«ИСТИҚЛОЛ НАВОЛАРИ:
шеър ва қўшиқ кечаси ўтказилмоқда.
Кечада таниқли шоирлар:

Эркин ВОҲИДОВ — Абдулла ОРИПОВ
Ойдин ҲОЖИЕВА — Рауф ПАРФИ
Шавкат РАҲМОН — Азим СУЮН
Хуршид ДАВРОН — Муҳаммад ЮСУФ
Сирожиддин САЙЙИД — Иқбол

ҳамда

Хушовоз хонандалар: Ғиёс БОЙТОЕВ, Юлдуз АБДУЛЛАЕВА, Замира СУЮНОВА, Муроджон ИБРОҲИМОВ, Абдулла ҚУРБОНОВ ва «Абдулла» гуруҳи иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Барча шеър ва қўшиқ мухлисларини «МАЪНАВИЯТ» маркази кутади.
ИСТИҚЛОЛ БАЙРАМИГА МАРҲАМАТ!

Кеча 24. 08. 95 й. соат 18.00 да бошланади.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри,
Отатурк кўчаси, 24-уй. (Аввалги Билимлар уйи).

COLGATE-PALMOLIVE

Palmolive

Атир совуни

Бутун дунёга машҳур бўлган Palmoliv совуни Ўзбекистонда

Ўзбекистон Республикасининг ҳамма минтақаларидан улгуржи савдогарларни ҳамкорликка таклиф қиламиз

Бош дистрибютер:Baracat Co.LTD
Тошкент ш.;Ш.Рашидов кўч.,77 уй,10 қават,N 68
Тел: 567731, 567732, 567821
561738, 562283

Silk Creme Original

Улгуржи савдо дўкони:
Тошкент ш., Юнусобод
А.Дониш кўч., 11 мавзе

ЧАККА

БАРЧА КАСАЛЛИКЛАРГА ШИФО БЎЛГУВЧИ ТАОМ ҲИСОБЛАНГАН, "ЧИРЧИҚСУТ" ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИДА ТАЙЁРЛАНУВЧИ СУЗМАДАН ХАРИД ҚИЛИНГ.

○ Буюк аллома Абу Али Ибн Сино ҳазратлари ҳам чаккани хасталанган жигар, қон, юрак ва бошқа аъзолар учун табиий шифо сифатида истеъмол қилиб турган кишининг юзлари тиниқ ва силлиқ бўлади.

○ Шарқ мамлакатлари халқлари чакканинг фойдали эканлигини ҳисобга олиб, уни сузма, қурут, айрон ва суюқ овқатларга қўшилувчи масаллиқ сифатида асрлардан буён истеъмол қиладилар.

○ Агар Сиз соғ-саломат, гўзал, кучли ва ҳамиша ёш бўлиб қолишни истасангиз ҳар куни **ЧАККА** истеъмол қилинг ҳамда шу хуштаъм таом билан дастурхон тузашни унутманг.

Шу маҳсулотни олишни хоҳлаган одамлар, марҳамат,

"ЧИРЧИҚСУТ" ҲЖга

мурожаат этишлари мумкин:
(8-271-Чирчиқ коди) 2-07-76, 2-07-64, 2-27-64.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев.
Навбатчи — Ғ. Шермуҳамедов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0351. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 20.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6